

'Natuurmonumenten' onderzoekt uitzetten Lynx

Lynx lynx

Ruud Lardinois & Hans Gorgels

De Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland laat onderzoeken of het mogelijk is op de Zuidoost-Veluwe de Lynx uit te zetten. 'Natuurmonumenten' streeft naar een meer natuurlijk bos. Met name in het Nationaal Park Veluwezoom, 5000 ha in eigendom en beheer van de vereniging, heeft een dergelijk bos kansen. In zo'n bos hoort ook een wat groter roofdier thuis. Mogelijk kan dit de Lynx zijn. Bioloog Roel Cosijn is gevraagd dit te onderzoeken.

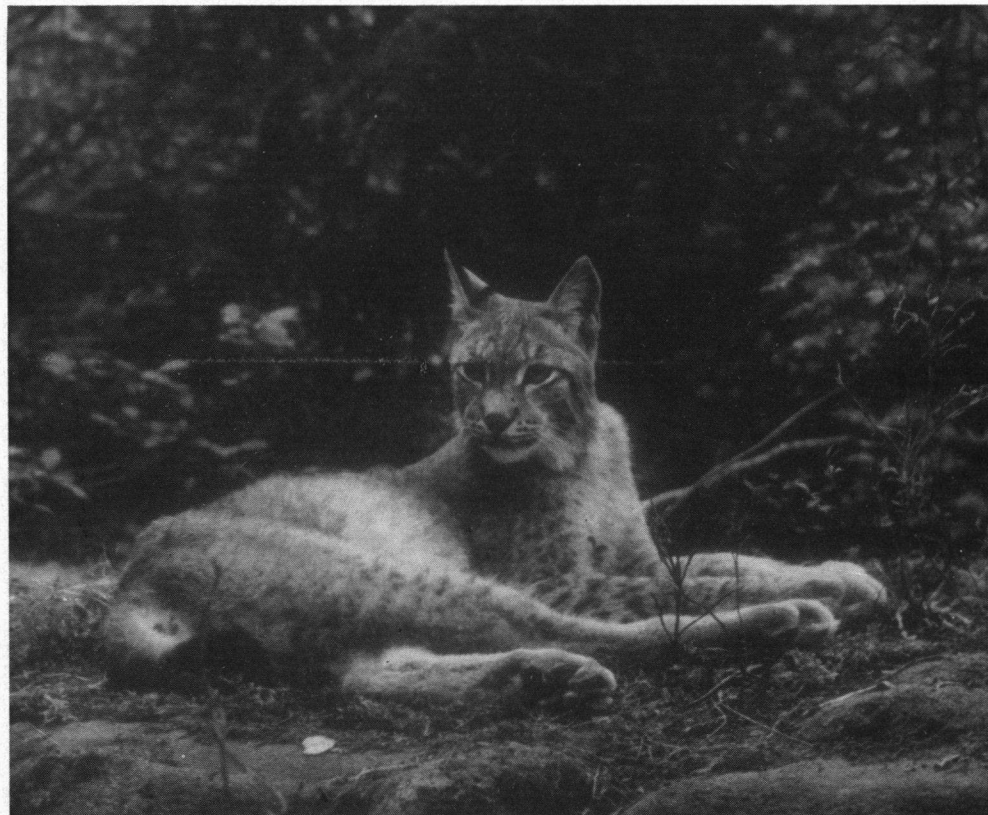
De Lynx is een katachtig roofdier. Volwassen exemplaren kunnen tot 130 cm lang worden. De oren van het dier hebben pluimen, een opvallend kenmerk. Lynxen leven en jagen solitair, alleen. Het zijn echte bosbewoners die rondtrekken in een groot gebied.

De Lynx komt in veel Europese landen voor. In Frankrijk, Zwitserland en Joegoslavië lopen momenteel succesvolle programma's voor herintroductie.

Het is de ervaring dat de Lynx in die landen heel goed naast de mens kan leven. Door zijn

'Natuurmonumenten' streeft naar een meer natuurlijk bos. Misschien kan de Lynx daarin een rol spelen.
Foto: Ove Norrman.

teruggetrokken leefwijze wordt het dier overigens maar zelden gezien.

'Natuurmonumenten' is erg voorzichtig de voorbarige conclusie te trekken dat de Lynx ooit in haar terrein zal worden uitgezet. Het nu in gang gezette onderzoek moet gericht zijn op 'zin, mogelijkheid, knelpunten en consequenties van de introductie van de Lynx' in de terreinen van de vereniging op de Zuidoost-Veluwe.

Pas op basis van de resultaten van het onderzoek dat mogelijk in het najaar is afgerond, zal bij 'Natuurmonumenten' interne besluitvorming plaatsvinden. Zou die positief zijn, dan volgt daarna ongetwijfeld nog overleg met allerlei andere instanties. Ook de voorlichting aan de recreanten in het terrein vraagt dan aandacht.

De Lynx: klein opstapje naar echte natuur

'Natuurmonumenten' gaat de mogelijkheid van herintroductie van de Lynx op de Veluwe onderzoeken. De Stichting Kritisch Bosbeheer juicht deze eerste stap naar echte natuur op de Veluwe van harte toe. Al jaren hamert de stichting op het feit dat op de Veluwe geen echte natuur aanwezig is. Vanwege de uitgestrektheid van het gebied is dit een gemiste kans. Een gemiste kans op Europese schaal!

Belemmering voor echte natuur op de Veluwe

De Veluwe is door rasters opgedeeld in kleine stukjes. Dieren kunnen zich maar beperkt vrij bewegen. Daarbij worden ze door bijvoederen en donkere rustgebieden 'gedwongen' op een heel klein gebied te

Tekening naar foto van Hans Reinhard.

Het in gang gezette onderzoek moet gericht zijn op 'zin, mogelijkheid, knelpunten en consequenties van de introductie van de Lynx in Nederland.

Foto: Ove Norrman.

verblijven. Deze extensieve veeteelt, die sommigen wildbeheer noemen, heeft tot gevolg dat de dieren slechts een klein deel van de Veluwe echt gebruiken, en op alle andere plaatsen de natuur niet beïnvloeden. En wederzijdse beïnvloeding van plant en dier is juist kenmerkend voor echte natuur!

De rol van grote roofdieren in de natuur

Als mensen aan roofdieren denken, denken ze aan dieren die andere dieren opeten. En inderdaad: roofdieren eten andere dieren. Merels eten Regenwormen, Eekhoorntjes eten eieren, Lynxen kunnen Reeën eten en Wolven zelfs Edelherten.

Maar de echte rol van de Lynx in de natuur is een andere. Hij eet niet genoeg om de aantallen prooidieren drastisch te verkleinen. Wat hij wel doet, is ze opschrikken. Daardoor verspreiden de dieren zich meer over het terrein. Daardoor wordt het gebied meer door Edelherten en Reeën gebruikt en kunnen ze overal eten. Er is immers genoeg voedsel aanwezig zodat bijvoederen eigenlijk niet nodig is. De dieren beïnvloeden de planten door ze te eten en te belopen. Planten en dieren beïnvloeden elkaar spontaan: dit is echte natuur. Grote roofdieren zijn hiervoor onontbeerlijk!

Lynxen alleen is niet genoeg

De Stichting Kritisch Bosbeheer heeft 'Lynxen op de Veluwe' allang op haar verlanglijstje staan. Vooral omdat ze zorgen dat natuurterreinen beter gebruikt worden door herten en Ree. Het verlanglijstje van Stichting Kritisch

Bosbeheer is echter groter, omdat natuur meer vraagt dan introductie van soorten. Willen bijvoorbeeld Lynxen hun echte functie uitoefenen, dan moeten in ieder geval ook de volgende maatregelen genomen worden:

- alle rasters op de Veluwe moeten weg, zodat Edelherten en Reeën inderdaad het hele terrein kunnen benutten
- het bijvoederen van de dieren moet gestopt worden. Als dit niet gebeurt, zullen de dieren naar de voederplaatsen blijven komen. Daardoor vindt er niet voldoende spreiding plaats en geef je roofdieren hun prooi op een dienblaadje

- de verdediging van Edelherten tegen roofdieren is goed opletten en op tijd wegwezen. Door de jacht en het moderne 'wildbeheer' beschouwen dieren alle mensen als roofdieren.

Daarom moeten uit enkele open terreinen mensen voorlopig worden geweerd. De Edelherten kunnen daar dan aanwezig zijn. Ze zien het roofdier op tijd. Gezonde dieren kunnen dan vluchten.

- soms is het nodig een dier

Lynxen alleen is niet genoeg.
Tekening naar foto van Hans Reinhard.

te schieten. De enige geldige reden in een natuurgebied is het reguleren van het aantal dieren. De jachtmethoden moeten zó zijn dat de dieren die blijven leven, geen verband leggen tussen mensen en levensgevaar. Over enige tijd zullen ze dan niet meer voor iedere mens meteen op de vlucht gaan. Iedere vorm van rustgebied is dan overbodig

- dieren leven in bossen. In natuurlijke bossen groeien bomen totdat ze vanzelf doodgaan. Tijdens hun leven spelen ze steeds weer een andere rol. Doordat veel bomen aangeplant worden en ze vrijwel nooit vanzelf doodgaan, maar omgehakt worden, kunnen ze hun rol niet spelen. Het beheer van de bossen moet altijd gericht zijn op niets doen. Geen 'verzorging' en geen oogst!

Lynxen herintroduceren om te kunnen zeggen dat je ook Lynxen in je terrein hebt, heeft geen zin: de dieren spelen een belangrijke rol: daarvoor is meer nodig dan Lynxen loslaten.